

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Articv-||lorvm Doctrinae Fra||tris Martini Lutheri per
theologos || Louanienses damnator[um] Ratio**

Latomus, Jacobus

Antuerpiæ, 1521

Jacobvs Latomvs, Rodolpho De Monckedamis Theologiæ Licenciato
Gouden[sis]. vicepastori, S.P.D.

urn:nbn:de:hbz:466:1-35725

IACOBVS LA

TOMVS, RODOLPHO DE MONCKEDAMIS

Theologiae Licenciato Gouden, vicepastori, S.P.D.

Itto tibi Rod, charissime articuloꝝ a Louaniensibus theologis damnatorum ratione, quam proximis vacationibus publice reddidi, partim amicorum precibus, partim inimicorum detractionibus compulsus. Isti cum sine causa damnatos esse calumniabantur, Illi vero instrui petebant, quid responderent dicentibus, a nobis ea

damnata, quae aut non lecta, aut non intellecta, aut denique a sanctis patribus tradita essent tanquam pia & catholica. Neque de erant, qui charitatis ordinem praetermissum esse causerentur in damnando eum, qui non prius monitus aut conuictus fuisset, cuius & mores praedicarentur, quique se disputare fateretur. Quae quae ea ratio modo minus necessaria est, quam nostrum factum sedes apostolica comprobauit, aduersus vero partis facta & scripta reprobaui. Quonia tamen non desunt adhuc, qui Lutheri & suorum scriptis velut fascinati arbitrentur Lutherum scripturae & veterum auctoritate niti, nos contra solis recentiorum scriptis incubere, licet eandem veritatis semitam utriusque sequatur, roes & testimonia ex scriptura & veteribus solis collegi, atque scripturam ipsam ac veteres tractatores a Luthero non sincere tractata fuisse demonstrare conatus sum, sed quam feliciter tu iudicabis. Atque ut melius facultatis theologiae concilium intelligas, quam breuissime poterit rei ordinem referam. Supra duos annos cum Lutheri liber impressus & undique diuulgatus, ad manus venisset, essetque propter multorum rumores de mala doctrina vehementer suspectus, diligenter a singulis facultatis magistris priuatim lectus est, & in conuentu omnium pluries examinatus, sicque tandem communi concilio aliquot articuli ad verbum excerpti sunt qui suffi-

qui sufficere videbantur, Nam omnes colligere longum erat
& non necessarium. Quoniam autem in re tanta nolebat fa-
cultas inniti sue prudentie, simul quia diuulgatum erat, licet fal-
so, vt postea compertum est, q̄ reuerendissimus dominus Leo
diensis isti doctrine faueret, misit ad eum tres magistros, quos
ille pro sua singulari humanitate benignissime accepit, quib⁹
in verbo sacerdotis asseruit, Lutheri librum sibi non visum neq̄
lectum, t̄m aberat vt rei periculosę & ignotę faueret, quin sicut
Episcopum decet omnem operam suam pollicitus est, &
(quę est eius præsens memoria) cum retulisset, qualem suc-
cessum habuisset causa Reuchliniana, quę tunc adhuc Ro-
mę indecisa pendebat, Licet in eius damnationem quinq̄
vniuersitates cōcordarent, quarum tandem iudiciū sedes apo-
stolica cōprobauit, consuluit vt condemnatio priusq̄ euulga-
retur reuerendissimo cardinali Derthufensi examinanda mitte-
retur, vt illius prudentia & auctoritate munita exiret in lu-
cem. Quale autem iudicium tulerit ille, epistola in fronte con-
demnationis impressa patefacit. Hinc cernis q̄ mature &
minime precipitanter sit in hoc negotio processum, q̄q̄ lectori
minus docto aut occupato merito sufficere debuit, ne Luthe-
ri erroribus temere assentiretur. Q̄, autē vir bonus esse dicit̄,
nihil cōtra nos, qui virum malum non diximus, sed qualiscūq̄
est, constat eum scripsisse non bona, Non enim eum damna-
uimus, sed eius errores, Eratq̄ superfluum peculiariter mone-
re, quem libri iam orbi diuulgati non cessurū esse monenti de-
clarabant, fueratq̄ ab alijs frustra p̄monitus. Licet enim sedi
Apostolicę sua scripta initio verbotenus submitteret, tamen
oculato lectori satis apparebat, eum obfirmato animo scribere
id quod luce clarius euentus declarauit. Magis necessariū vi-
sum fuit celeriter occurrere incēdio schismatis vel rebellōis,
antēq̄ latius serperet, q̄ scrupulose agere de eo qui supposuit
incendium, in quo si cessatum non esset, non tot experiremur
ad nouitates & rebelliones cōcitari, vt magnopere metuēdū
sit (quod deus auertat) ne iura & leges conculcentur, & alia
nefanda subsequantur. Eius quoq̄ scripta qualis ipse sit, satis
ostendunt, & q̄ procul distet ab ea, quam p̄dicat Evangelica
modestia.

modestia, inter quę est responsio ad condemnationē nostram,
vbi inter alia calūniatur a nobis damnatū esse hanc propositio-
nem. Sancti non vixerunt absq; peccato, quem sequitur quidā
discipulus, vbi miror eos nō metuere orbis iudiciū, qui testis
est nos damnaſſe conſequens malę, conſequentię non antece-
dens, & nihilominus eiufmodi cōuitijs nos inſequitur, quali-
bus nemo probus viliffimum hominē afficeret, nihil p̄termit-
tit eorum quę dici poſſent in hominē trunco ſtupidiorē, vt
vix potuerim adduci, vt ab eo ſcriptam crederē, & niſi amici
eius faterentur nullatenus crediturus, quę tamen tanto magis
ęquanimit̄ ferimus, q̄ expedire arbitramur, vt taliter mūdo
innotefcat, q̄ ea nobis eſſe cōmunia cum ſummo pontifice,
cōcilijs generalibus, & vniuerſitatibus, cernimus. Q̄ vero di-
citur diſputare nihil eum adiuuat, quia teſte beato Leone in
rebus fidei iam determinatis, diſputatio, qua certa & determi-
nata in dubium reuocentur, admittenda non eſt. Leonis ver-
ba ſunt epiſtola xxi. quę eſt ad Martianum Auguſtum. Ne
cuiusq; procaci impudentiq; verſutia, qualiſde incerto, quid ſe-
quendum ſit finatis inquire, & cum ab Euangelica Apoſto-
ſtolicaq; doctrina, nec vno quidem verbo liceat diſſidere, aut
aliter de ſcripturis diuinis ſapere, q̄ beati Apoſtoli & patres
noſtri didicerunt atq; docuerunt, nunc demum indiſciplinatę
moueantur & impie queſtiones, quas olim mox eas per apta
ſibi corda diabolus excirauit, per diſcipulos veritatis ſp̄ſ ſan-
ctus extinxit. Et ad eundem epiſtola ſequenti Per ipſum do-
minum Ieſum Chriſtum, qui regni veſtri eſt auctor & rector
obreſtor & obſecro clementiam veſtram, vt in preſenti ſyno-
do fidem, quam beati patres noſtri ab Apoſtoliſ ſibi traditam
p̄dicarunt, non patiamini qualiſ dubiam retractari, & quę
olim maiorum ſunt auctoritate damnata, rediuiuis non per-
mittatis conatibus excitari. Et epiſtola xxvij. quam ſcribit ſy-
nodo Calcedonenſi inter cetera dicit, Fratres chariſſimi reie-
cta penitus audacia diſputandi contra fidem diuinitus inſpi-
rata, vana errantium infidelitas conquieſcat, nec liceat defendi
quod non licet credi. Et epiſtola liij. quę eſt ad Leonem Au-
guſtum, Detestandum nobis eſt perſeueranterq; vitandum,
quod

quod fraus hæretica nititur obtinere, nec in aliquam disceptationem pie & plene definita reuocanda sunt ne ad arbitrium damnatorum ipsi de hijs videamur ambigere, quæ manifestum est per omnia Euangelicis & Propheticis auctoritatibus consonare. Vnde si qui sunt qui ab hijs, quæ coelitus sunt constituta dissentiunt, suis opinionibus relinquuntur, & ab vnitate ecclesiæ cum ea quam elegerè peruersitate discedant, Nam nullo modo fieri potest, vt qui diuinis audent contradicere sacramentis, aliqua nobis communione socientur. Ex istis ostenditur, non eo quenquam excusari, q̄ se dicat disputare, nec indifferenter admittendum quemlibet ad disputandum, siquidem & Arrius Pelagius Nestorius Vtices dicebant se disputare, sed quoniam fraudulenter, & pertinaciter ad disputandum accedebant, non subditi fidei & scripturæ (a maioribus nostri patefacta, & sufficienter diffinita veritate) admissi non sunt. Talem autem disputatorem sese exhibet Lutherus, vt videre licet ex omnibus pene scriptis, maxime ex posterioribus, in quibus est resolutio conclusionum Lipsiæ disputatarum, quarum vnã tractauim, q̄ primum articulum a nobis damnatum concernat. Nec te debet offendere prolixitas. Singulis enim rationibus & testimonijs plene respondendum fuit atq; ostendendum q̄ scripturæ & sanctorum verbis abutatur etiam in capitulo in quo serio triumphare videtur, cui dum fuerit sufficienter satisfactum, quantum fidendum sit alijs eius capitulis prudens lector intelliget. Nec ei quod de disputationibus dictum est, simile aliquid habent icholasticorum doctorum de rebus certis questiones vt verbi gratia An deus sit vnus, An spiritus sanctus procedat a patre & filio, An mundus sit æternus & huiusmodi. Querunt enim non ambigentes, sed exercitij eruditionis & veritatis declarandæ gratia, atq; tanquam soluturi quæ contraria videntur, propter quæ minus eruditi in hesitationem aliquam adduci possent. Aliter eum querit Philosophus gentilis, An deus sit vnus, Aliter THOMAS aut SCOTVS, Ille reuera dubitans aut negans, Isti vt certo credentes

credentes, & contra negantes defensuri. Et aliter querit
ARRIVS, An filius patri sit æqualis, aut consubstan-
tialis. Aliter AVGVSTINVS. Ille enim tanquam ne-
gaturus, iste certo credens & defensurus. Secus est igitur
de scholasticorum disputationibus, & eorum qui re-
uera dubitantes aut nō credētes a maioribus tradita & deter-
minata cōuellere nitūt. Qz aut dicit, nos in Luthero dānare
q̄ apud Augustinū & Cypriā, & alios orthodoxos vt pia
leguntur, constanter negamus. Nam illos viros LVTHE-
RO contraria dicere & sentire non obscure, non obiter,
non raro, aut dum aliud agunt, sed palam, sed ex animo
sed frequenter, satis arbitror ostensum, neq; quenquam la-
tet qui illos cum intellectu legerit. Si igitur non sint di-
cturi tantos viros pugnancia asserere, ac sibiipsis contra-
dicere, fateātur oportet nequaquam eadem cum LVTHE-
RO dicere. Nam ex testimonijs per LVTHERV M
citatis in confirmationem primi articuli ne vnum quidem
est quod pro citante faciat, testes enim incorrupti verita-
ti adsunt, & contra citantem pro veritate loquuntur, vt ex
antecedentibus & consequentibus & ipsius dictionis filo
ostendi de citatis ex Aug. Hiero. & Gre. Qui vero in Luthero
erratis candidi lectoris requirunt cōnvenientiam, rem non
egquam postulant. Non em̄ ad huiusmōi errata cōnuiendū est
quæ sic in veritatis præiudiciū assumuntur, vt totius operis
sint finis & principiu, & veluti totius doctrine bases & fun-
damēta, & in quibus nō simpliciter errat, nec cauta sollicitudi-
ne vitas querit. Illis em̄ tanq; serpētis caput admissis totū cor-
pus sequi necesse ē: Nā q̄s lector fuit Aug. candidior, q̄ arria-
norū Pelagianorū ac reliq; hereticorū libros, multa quidē sa-
lubria viuēdi p̄cepta cōtinētes, ac multū eruditōis tam rerū
q̄ vborū p̄ se ferētes legēs, errata nō dissimulabat, probe no-
uerat eos nō simpliciter errare, sed errores suos p̄tinaci animo
sitate tueri, atq; multorū bñdictorū p̄textu legētū animis il-
los inferere. Igit̄ vir sanctus vt erat aīo integerrimo atq; p̄spi-
cacissimo sagacit̄ singlā discutiebat, dephēdebat, eruebat, cō-
uicebat, & ip̄i Origenis libri, Tertuliani & sim̄ q̄ mltā bo-
na cōtinēbat

continebant: propter quæ tamen non dissimulauerunt catho-
lici & orthodoxi patres, quo minus libere & aperte errata co-
arguerent ac damnarent, scientes q̄ modicum fermenti totã
massam corrumpit. Imo talis aliquis error hominis alijs eius-
dem auctoris auctoritatem aufert. Vnde Hilarius in expositi-
one canonis in Mattheum de Tertuliano, dicit. Subsequens
error hominis detraxit scriptis probabilibus auctoritatem, lo-
quitur de illius hæresi, propter quam recessit ab ecclesia. Per
idem responsum est illis, qui morbis suis patronos q̄ medicos
malunt, ac suis erroribus velamen prætereendere volentes, in san-
ctis doctoribus veluti neuos inquirunt dicentes, errauit Cy-
prius & in errore perseueras, martyrio coronatus est, erra-
uerunt & alij qui vt orthodoxi leguntur. Aliud longe est er-
rare, aliud hæreticum aut schismaticum esse, vnde tritum est
Aug. dictum Errare potero, hæreticus non ero. In hijs igitur
probabiliter aut excusabiliter erratur, quæ adhuc ambigua
sunt & indecisa, dum is qui errat est corrigi paratus, huiusmo-
di erat error Cypri. (si tamen hoc sensit) de rebaptizandis ijs
qui ab hæreticis baptizati erant, Augustini in epistola ad Vin-
centium donatistam verba sunt. Porro autem Cypri, aut non
sensit omnino quod eum sensisse recitatis, aut hoc postea cor-
rexit in regula veritatis, aut hunc quasi neuum sui candidissi-
mi pectoris cooperuit vberè charitatis, dum vnitatem eccle-
siæ toto orbe crescentis & copiosissime defendit, & perseue-
rantissime tenuit vinculum pacis. Scriptum est enim charitas
cooperit multitudinem peccatorum. Accescit huc etiam, q̄
tantq̄ sarmentum fructuosissimum si quid in eo fuerat emen-
dandum, purgavit pater falce passionis. Sarmentum autem
(ait dominus) quod inime facit fructum, purgat illud pater
meus vt maiorem fructum afferat, Vnde: nisi quia hærens
in diffusionè vitis radicem non deseruit vnitatis. Nam & si
traderet corpus suum vt arderet, charitatem autem non habe-
ret, nihil ei prodesset, hucusq̄ Aug. Hunc vides cuiusmodi er-
rata in catholicis patribus ferenda sint, aut reprobanda qui-
dem illa citra aliorum benedictorum præiudicium, quæ & a
posteris leguntur non ad exemplum, sed ad cautelam vt ne-
mo q̄tuis

mo cōtinuis doctus vel ingeniosus in rebus difficilibus si-
bi confidat, quando tantos veritatis amatores, & inquisitores
in quibusdam lapsos esse conspicit, ac sic fugiat pertinaciam,
quæ sola errori addita hæreticum facit, & sine qua excusabi-
liter erratur. Vnde & Augustinus libro de baptismo, aliquo
modo concilij prouincialis a Cypriano celebrati errorem ex-
cusat, quomodo non excusat partem Donati, longo post Cy-
prianum tempore, q̄ tunc totius orbis plenario concilio res
in qua probabiliter errabat Cypri, decisa esset, Qui vero ma-
los libros ignibus tradi arbitratur esse nouum, & maioribus
incognitum, aduertant quod scribitur actuum. xix. Multi au-
tem ex eis qui fuerant curiosa sectati contulerunt libros, &
combusserunt eos coram omnibus, & computatis precijs il-
lorum inuenerunt pecuniam denariorum quinquaginta
milium. Vnde & Leo primus priscilianistarum codices com-
burendos esse decreuit, vt habetur epistola, lxxi. capite. xv. v-
bi inter cætera dicit. Curandum est & sacerdotali diligentia
maxime prouidendum, vt falsati codices, & a sincera verita-
te discordes, in nullo vsu lectionis habeantur. Apocryphæ au-
tem scripturæ, quæ sub nominibus apostolorum multarum
habent seminarium falsitatum, non solum interdiciendæ, sed eti-
am penitus auferendæ sunt atq; ignibus concremandæ, & in-
fra. Si quis episcoporum apocryphas haberi per domos non
prohibuerit, vel sub Canonicoꝝ nomine eos codices permi-
serit legi, qui prisciliani adulterina sunt emendatione corrupti
hæreticū se nouerit iudicandū, quoniā qui alium ab errore nō
reuocat seipsum errare demonstrat, hæc ille. Notetur hoc ca-
pitulum & propter eos qui piaculū esse putant bona cū ma-
lis simul cōcremare, quia hic Leo ignibus tradendos esse de-
cernit codices Canonicos ab hæreticis deprauatos, vel etiam
libros apocryhos propter seminaria falsitatum, in quibus tamē
negari nō potest multa vera inesse. Cum em̄ id sit non dam-
nantur vera, sed necessaria seueritate vnus punitione multo-
rum saluti prouidetur. Secus esset si illa vera & bona nus-
q̄ sincera remanerent. Ad eos vero qui Lutherū censent esse
ferendū, q̄ libere & palam vitia carpat, abusus reprehendar,
b i alijs

alijs fere tacentibus, vel etiam excusare paratis, dicunt enim, Romæ est religionis neglectus, illic auaritiæ, ambitioni, luxui seruitur, illic dignitatum & officiorum venalitas est, reseruationes ac regulæ cancellariæ parum iustæ, puerorum atq; alias minus idoneorum ad summas dignitates promotio, & alia eius generis plura, quæ vti nam non etiam alibi apud principes terrenos, & ecclesiasticos reperirentur: Hæc enim vbi cunq; sint, si quis recte fieri defendat, merito reprehenditur: Nam nemo talia probat, nisi mente corruptus, aut cæcus. Sed ediuerso non minus fortasse reprehendendo peccatur, si modus non seruetur, vt si acerbius q̄ par est, si apud absentes, neccientes, simplices, aut non recte affectos. Regulariter em̄ principum, prælatorum ecclesiasticorum, aut religiosorum, apud populum acerba reprehensio non solum inutilis est, sed nocua, q̄ ea neq; laici, neq; ecclesiastici, neq; subditi, neq; prælati meliores fiunt, sed vtriq; deteriores, dum istos modus offendit. Illi vero rebellionis, inobedienciæ, irreligiositatis, ac infidelitatis periculo exponuntur, dum sibi persuadent subditi, sese suis prælati esse meliores. Quid igitur omnino tacendum est? An erit contra ista, mutire nefas? Neq; omnino tacendum, neq; omnino loquendum, sed cum modo tacendū & loquendum. Stulti dum vitant vitia in contraria currunt. His grauissimis malis occurendum est, sed modo conuenienti. Illum vero dicere supra captum meum est. Quod audiui a quodam, qui mihi sapiens videbatur referam. Dicebat imprimis efficax sibi videri emendandæ curiæ Romanæ remedium, si principes, communitates, ordines, vniuersitates, & singuli deniq; subditi, quibus ea vitia displicent, desinant a Romano pontifice iniusta, & quæ etiam vltro oblata refutanda forent, postulare. Hac enim via maiori fiducia, vtpote a peccati participio immunes, p̄ntificem accederent, monerent, rogarent, obsecrarent, cum omni instantiâ & reuerentiâ, vt diuinitus sibi creditū principatū, diuinis legibus administret, curetq; sacris Canonibus suam reddi dignitatem, vtcq; in suo fonte puri, & illibati seruentur, atq; id fiat serio, instanter, concorditer. Et interim quod in Romanis carpimus, sedulo vitemus ipsi.

mus ipsi. Nā vt digna vox est, patere legē quā tuleris, ita satis insolens videtur, si in principe vitium non feras, quo tu laboras maxime cum in subditū recidat quicquid praelatus peccat, dicente Gre. Pro meritis subditorū disponitur vita praelatorū. Secundū locū tenere dicebat, feruentē & cōmunem ad deū orationem, q̄ impossibile sit multo rū preces nō exaudiri, & feruēs atq; humilis oratio cōelos penetret, qua petatur vt deus ecclesiae prouidere dignetur, pontificē & eos qui circa eum sunt cōuertat, illuminet, perficiat, idq; fiat pseueranter exēplo viduae euāgelicæ, quæ importunitate ab iniquo iudice extorsit, quod gratia neq̄bat, & illius importuni amici, qui intēpēsta nocte panes petēs pseuerabat pulsans, memores illius qui dicit, Oportet semper orare, & nō deficere. Qua via si occulto & iusto dei iudicio, nihil proficimus, reliqua est patientia, in qua animas nostras possidere iubemur, nihil em̄ aliud occurrebat, quod legitime fieri posse videretur. Nam vniuersale cōuocare conciliū (id em̄ vnū restare videtur) non ei cōueniens apparebat. Quis em̄ Papa nolente conuocabit? Qui nam cōuenient: vt nunc fere sunt episcopi, qui soli apud veteres cōgregabantur. Vnde & Aug. concilia episcoporū appellat. Postremo quomō fiet iste cōuentus, sine ecclesie catholice graui scissura? Non em̄ credibile est, ita ab omnibus Papam deserendū esse, vt nō aliquis potēs princeps cum eo sentiat, qui forsā sub ecclesiasticæ libertatis pretextu, iniuriā vlcisci, aut ditionē extendere gaudebit, nec mala secutura exaggerare opus est. Tamē vt hæc omnia nihil sint, sed singula bene & concorditer fiant, sanctis & iustis legibus reformetur vniuersus Christianissimus, soluto cōuentu quis erit legum custos, transgressionū vindex? Nonne Romanus pontifex? Hæc ab illo audiui, & vera esse credo. Tandē ad eos veniamus, q̄ sine ratione a nobis dānata esse asserunt, a quibus imprimis scire velim vnde hoc nouerint. Nō em̄ cōtinuo facit, aut dicit sine ratione, q̄ dicti vel facti rationē non explicat cū nō raro eueniat, vt facti ratio ex magna ratione taceat. Quē admodū em̄ dux militi, medicus apothecario vel ægroto, & architectus manuoperario nō irrationabiliter præcipit, quibus præcepti

præcepti rationē apud se habeat & sibi seruet, ita & iudex ex
actis ferens sententiā, & iuris peritorū consilio, nō sine ratione
iudicat, tæcti ipsi sententiæ rationē non inserat. Deinde prop-
terea articuli ad verbū, vt libris cōtinebantur positi sunt, vt tã
docti q̄ indocti prima facie viderēt libros non bonos esse, in
quibus tam manifeste falsa cōtinerentur, aut si diffiderēt ad li-
bros recurrētes, vere an secus iudicatū sit deprehenderēt. Ad
de q̄ omnia fere dicta Lutheri a nobis reprehensa, opponū-
tur fidei principijs, aut saltē a maioribus nostris & ortho-
doxis patribus decisa, determinata, dānata, anathematizata sunt,
& quæ sacerdotē saltē ignorare non licet, q̄ sacris sint cōpre-
hensa Canonibus, vt illud deus præcipit impossibile dānatur
ab eo qui dicit. Qui dixerit deū præcepisse impossibile ana-
thematit, nec est q̄ excuset, ipse impossibile vocat id quod
est difficile, aut hominis vires excedit seclusa diuina gratia. Ip-
se etem taliter sese explicat sic infulcit & inculcat & tam ap-
te loquitur de primo decalogi mādato, de duobus vltimis, de
dilectione ex toto corde, vt ostēdat nemini talē gratiā in hac
vita cōcedi, qua ab illorū mandatorū trāsgressionē liber sit, q̄-
uis quibusdā illam trāsgressionē nō imputari fateatur. Et il-
lud in baptisato, post baptisimū peccatū remanet damnatū est
a magno Greg. ix, libro registri epistola, xxxix. Greg. verba
sunt, si qui vero sunt qui dicūt peccata in baptisate super-
fici tenus dimitti, qd est hac prædicatione infidelius: in qua
ipsum fidei sacramentū festinant soluere, inter cætera probat
ex Euāgelio vbi dominus dicit. Qui lotus est nō indiget ni-
si vt pedes lauet, sed est mūdus totus. Totus em̄ mundus di-
ci nō potest cui de peccato aliquid remansit, sed nemo resistit
voci veritatis. Qui lotus est mundus est totus, nihil ergo de
peccati sui contagione remanet, quē totū fateatur mundū ipse
qui redemit, & infra, Si qui sunt igitur qui sub nomine Chri-
stiano hæc quæ diximus errorū capitula aut prædicare audēt
aut taciti apud semetipsos tenere, hos proculdubio & anathe-
matizamus & anathematizauimus. Cui hic credimus Greg:
an Martino Luthero: Et illud, Non omnia mortalia esse sa-
cerdoti cōfrenda, aut non esse conandū ad omnia recolligen-
da, Nōne

da. Nōne damnatū est a concilio generali: Nōne Christiano
sufficere debuit patrū auctoritas, ne impossibilia vel irrationa-
bilia illos statuisse p̄sumat asserere: Pariformiter dicendum
est de notatis per nos, circa satisfactiōē, contritiōē & pur-
gatoriū. Sunt em̄ expresse aut sentērialiter a sacris cōcilijs aut
pōtificibus damnata, quibus si plus fidei adhibemus q̄ Mar-
tino, puto q̄ nemini faciamus iniuriā. Illud vero. Omne opus
bonū in sanctis viatoribus est peccatū. Aut idem opus simul
est bonū & peccatū tam est absurdū, vt nihil dici possit absur-
dus, & videtur directe cōtra illud symboli. Qui bona fece-
runt ibunt in vitam aternā. Bonū em̄ opus in habētibus cha-
ritatē est laude, p̄mio, gloria, immortalitate dignū, deo pla-
cens & acceptū. Peccatū vero cōtra vituperio, p̄na, cōfusio-
ne. Palliēt vt volunt, q̄tum volunt Lutheriani, ipse taliter sese
declarat, vt eorū tergiversationibus locū non relinquat. Hoc
nostrū est inexpiabile facinus, q̄ ista sine ratione dānasse vide-
mur, cum pudendū sit homini Christiano huiusmodi rationē
quærere. Et videāt qui talitū rationes tam instāter exigunt ne
seipos prodāt. Non nulla em̄ sunt de quibus dubitare scelus
est. Licet em̄ Louanienses Theologi nō eam sibi auctorita-
tem arrogēt, vt sine ratione sibi credi postūlēt, tamen quia ra-
tio quæ aduersarijs sufficeret paucis explicari nō poterat q̄
Romanorū Pontificū, vel sacrorū conciliorū auctoritatē non
recipiāt, sed tantum scripturæ, Germanū & natiuū sensum, &
soluēda erant omnia eorū allegata testimonia, quæ vt cernis
iusto volumine opus habēt. Facile erat vnū aut alterū scriptu-
ræ locū singulis aptare capitulis, sed quia hodie plurimi nu-
merare q̄ p̄derare malunt testimonia, facillimū fuisset quod
allegaretur q̄tumuis robustū & apertū in calūniā trahere,
cum sit vnum de potissimis in quibus Lutherus gloriatur, q̄
plurima alleget, aduersarij vero aut nihil aut paucissima, qua-
si nō sit vel nuda veritas munitissimę falsitati preferenda, aut
quali sit in multitudīne victoria belli. Cum sæpe quod Chry-
sostomus ait. Multitudine armentur, qui veritate nudati sunt.
Sed de hijs plus satis, adhibendus est modus epistolæ, quem
tam diu prætergressum esse me sentio, dum diutius tecū lo-
qui dele-

qui delectat. Hanc epistolam libello præpones, pro defen-
sione condēnationis, & ad placādos animos eorū, quos ipsa cō-
mouit. Hæc pauca interim gratāter accipe Rodolphe charis-
sime, prope diem prodibunt alia aduersus ea, quæ indies Lu-
therus aut alij nomine eius emittunt peiora prioribus, cuius
modi est libellus qui præludiū captiuitatis babilonicae vo-
catur, in quo apertissime loquitur nulla circuitiōe vsus, &
mea quidem sententiā de sacramentis, de votis de
religiōibus, de humanis legibus, &
matrimonijs, atq; sacerdotio
grauissime & periculo-
sissime aut fallit,
aut fallit.
Vale
& catholicam veritatem defende, vt fa-
cis Louanij vltima
Decembris.